

שבת בשבתו

1277

פרשת שלח לך
תשס"ט

כ"א בסיון 09/06/13
השנה העשירי וחמש

19:18 גולן 19:20
20:32 חיפה 20:29

תל-אביב

19:25

20:30

ירושלים

19:10

20:28

באר שבע

19:25

20:28

אילת

19:20

20:22

זמני
השבת

כניסה
יציאה

גל אורן: ניהול מסחרי

כתיבה ועריכה:
מכון 'צומת'

מייסודה של:
הסתדרות הפועל המזרחי

הרב יהושע שפירא
ראש ישיבת רמת גן

פותרים פרשה

גבורה חיצונית וחוסן פנימי

המרגלים לא הבינו את עומק חכמתו של משה, שכיוון את דבריו לא אל גבורתם החיצונית של יושבי הארץ אלא אל חוסנם הפנימי. גיבורים שנוקקים לביצורים כדי להעצים את כוחם, מעידים על כך שגבורתם חיצונית בלבד ובפנימיותם מוכרסמים הספק והדאגה.

המרגלים נתקשו להסתגל אל המבט הפנימי הזה, משום שגם הם עצמם היו בעיניהם כחגבים. למרות פלאי ההשגחה האלוקית שזכו לה במדבר, לא בטחו אלא בכוחם החיצוני. ממילא, כאשר ביקשו לאמוד את כוחו של יריבם - נתנו עיניהם בגבורתו החיצונית. אם היו הם כגיבורים בעיניהם, היו יודעים שיושבי הארץ נמוגו מפניהם.

גם אנו עומדים כיום בעיצומה של שליחות אלוקית לכיבוש הארץ, ומתמודדים עם תוקפם של היושבים בה ועם עוצמתן של האומות המגבות אותן - בין אם מדובר באלו הנמנות על מבקשי רעתנו ובין אם מדובר באומות נאורות הנותנות לגיטימציה וזכות קיום לציר הרשע החפץ לבלענו.

לכן, כתלמידי יהושע וכלב צריכים אנו לכוון את העין פנימה - אל סוגלתנו הפנימית. אם נהיה בעינינו כגיבורים, נדע שהי עמנו גואל חזק, כן נהיה בעינינו.

לקבלת שיחה שבועית בדוא"ל פנה ל:
hesderrg@neto.net.il

כשמה שולח את המרגלים, הוא נותן בידיהם סימן שבעזרתו יוכלו לחדור מבעד למראית העין החיצונית ולאמוד נכונה את כוחותיו של העם היושב בארץ. וכך הוא אומר: "וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה... ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים". לדברי רש"י, סימן מסר להם: אם בפרזים הם יושבים - חזקים הם, שסומכים על גבורתם; ואם בערים בצורות הם יושבים - חלשים הם. בסופו של דבר אנו מגלים שהמרגלים לא הלכו אחר הסימן הזה, שהרי הם שבים ומדווחים "כי עז העם היושב בארץ וערים בצורות גדולות מאוד".

המרגלים באים אל הארץ ונתקלים בסתירה. מחד, הערים בצורות. מאידך, עיניהם הרואות את בני הענק העזים והתקיפים היושבים בתוכן. שתי אפשרויות עומדות בפניהם: האחת היא שישנם יוצאי דופן, שאינם נוהגים כסברתו של משה. הם עזים ועריהם בצורות. האחרת היא שחוזקם של יושבי הערים אינו אלא למראית עין, ובאמת אין לנו אלא דברי בן עמרם הטוען שחלשים הם. בין שתי האפשרויות הללו בחרו המרגלים, כידוע, בראשונה.

לאמיתו של דבר, עלינו להבין מה סבר משה. הרי לכאורה צודקים המרגלים, שכן איש אינו חולק על גבורתם של בני הענק יושבי הארץ. גם יהושע וכלב, המרגלים הצדיקים, לא טענו שחלשים הם אלא שחזק צורנו מצורם. אך

אמונה ותקווה של אב. פרידה מיזונה, אביו
של זכריה באומל, בעמ' 8

תרגילי יוגה - האם נחשבים להתעמלות
האסורה בשבת? בעמ' 2

משו"ת בארץ

תרגילי יוגה בשבת

שאלה: האם מותר לתרגל יוגה בשבת?

היחס בין יוגה ובין התעמלות

תחילה יש לבחון מהו היחס בין תרגילי יוגה ובין התעמלות. לפני שדנים בסוגיה יש להגדיר מה הם תרגילי היוגה. לטובת העניין העתקתי תיאור מאחד מאתרי האינטרנט: "תרגול אסאנות (=תנוחות היוגה) דומה להתעמלות, אבל ההבדל הוא שהמטרה ביוגה היא עבודה על ההכרה... המטרה של תרגילי התעמלות היא פיזית - שכלול היכולת של הגוף ושמירה על כושרו ובריאותו, בעוד שהמטרה של תנוחות היוגה היא מנטלית - שכלול היכולת של ה-mind והשגת איכויות כמו: התמקדות, שקט, ריכוז, שלוה ושמחה. מובן שלתנוחות היוגה יש יתרונות בריאותיים רבים... אבל זהו רק מוצר לוואי...".

||

כידוע, חכמים אסרו על התעמלות בשבת משום שאין עוסקים בשבת ברפואה (אלא בחולה שנפל למשכב). השאלה העומדת לפתחנו היא מהו הגדר של התעמלות שעליו נגזרה אותה גזירה והאם יוגה בכלל.

מקור איסור ההתעמלות בשבת

מקור הדין שהתעמלות נאסרה בשבת הוא במשנה בשבת (כב,ו) שם נמנתה רשימה של פעולות אסורות בשבת שהמשותף לכולן הוא היותן חלק מריפוי. בין השאר נאמר "אבל לא מתעמלין". וכן בתוספתא בשבת (טז,כב): "אין רצין בשבת כדי להתעמל".

הגדרת ההתעמלות שנאסרה

רש"י הסביר "מתעמלין - לשפשף בכוח" ולשיטתו נראה כי הפעלת הכוח היא שמבדילה בין "סיכה" ו"משמוש" המותרות (כל עוד אינן נעשות בשבת כבחול) ובין "התעמלות" שבכלל הגזירה על ריפוי (אמנם, במחצית השקל כתב שהטעם הוא עובדין דחול), וכן מצינו בטור. לעומת זאת הר"ח (על אתר) פירש התעמלות: "פושטין ומקפלין זרועותיהם, לפנייהם ולאחריהן, וכן רגליהן על גבי ירכותיהן, ומתחממין ומזיעין. והוא כמין מעשה רפואה ואסור". אם כן, לפי הר"ח נאסרו רק פעולות הדורשות מאמץ ומביאות לידי זיעה ולא כל הפעלת כוח. בדומה לר"ח פסק הרמב"ם בהלכות שבת (כא,כח) "אי זה הוא מתעמל

הרב ראם הכהן
ראש ישיבת עתניאל ורב הישוב

זה שדורסים על גופו בכח עד שייגע ויזיע שאסור ליגע את עצמו כדי שייגע בשבת מפני שהיא רפואה". וכך הכריע בשו"ע (אוי"ח שכה,מב) "אין מתעמלין,

היינו שדורס על הגוף, בכוח כדי שייגע ויזיע" מדבר המחבר ברור כי הגדרת הזיעה היא מטרת ההתעמלות והיא גורם הריפוי שבה. המגן אברהם (על אתר) מביא את דברי השלטי-גיבורים שביאר את מחלוקת רש"י והרמב"ם והסיק כי יחלקו במקרה של שפשוף בכוח שאינו מיועד להוציא זיעה. הט"ז (על אתר) מיקד את האיסור בזיעה. המשנה-ברורה הביא בתחילת דבריו את דברי הר"ח וגם בביאור-הלכה הביא (בעקבות האליה-רבה) כי יש לפסוק כדעת הרמב"ם. מסתבר כי כיוון שמדובר בספיקא דרבנן יש להקל כשיטת הרמב"ם ובפרט שנפסקה בשו"ע. אמנם, בשו"ע הרב פסק רש"י מלאדי כשיטת רש"י.

ביחס לריצה הטור (שא) מביא את הסמ"ק המתיר את ריצת הבחורים לתענוג בשבת וכך נפסק בשו"ע ובמ"א ובמ"ב כתבו שאפילו

מותר לעשות בשבת התעמלות בוקר שאינה רפואה ממש כי מטרתה לשחרר את הגוף

מלכתחילה.

סיכום

לשיטת רש"י יש, לכאורה, מקום לדון האם היוגה מוגדר ככוח אם לאו. לשיטת הר"ח, הרמב"ם, השו"ע והמ"ב ברור שכיון שבתרגול יוגה אין כל מטרה להזיע (כפי שראינו בציטוט שבתחילת הדברים), היא אינה בכלל הגזירה של התעמלות. ומריצת הנערים ישנה ראייה נוספת להיתר.

יש להוסיף את דברי הגרש"א זצ"ל המובאים בשולחן-שלמה על אתר: "ואמר מרן זללה"ה דהגם דבשו"ע נזכר לאיסור מ"מ ההתעמלות שלנו שעושים כיום היא לתענוג כמו אנשים העושים התעמלות בוקר שמותר לעשות בשבת מפני שעושים את זה כדי לשחרר את הגוף, ורק התעמלות שהיא באמת לרפואה - כמו שעושים לחולים כדי לשחרר את הליחות מבית החזה - הרי זו התעמלות המוזכרת בשו"ע לאיסור... ומ"מ אין לאסור כל התעמלות משום סוג כזה".

הרב ראם הכהן:

Reem.hacohen@gmail.com

להיות הסדרניק לא רגיל

הרב בני פרל. ראש ישיבת 'כר אילן' למדעים ואמנויות בתל אביב. בוגר החינוך החרדי, הישיבה התיכונית בשעלבים וישיבת הכותל. למד ציור ומוסיקה אצל אמנים שונים ועסק בחינוך לא פורמאלי בתנועות נוער דתיות. לימד בישיבת הרצוג בכני ברק, ועשה תואר שני בתלמוד. שותף בתוכנית 'מנהיגות חינוכית' במכון מנדל, פעיל באגודה לזכויות האזרח ובמדרשת אדם לחינוך דמוקרטי

דווקא מישראל. לפעמים דווקא הגויים עושים סרטים יותר נקיים ממה שעושים בישראל. התלמידים מודעים לזה, ואנחנו מקפידים על נקיות. באמנות פלאסטית, בכל מה שקשור ביון ובנצרות, אנחנו בוחנים במה אנו משתמשים. כשיש לי התלבטות אני פונה לרב יעקב אריאל, בעיני אחד הפוסקים הגדולים בעלי היכרות עם תרבות עכשווית. הוא לא רב רשמי של הישיבה, אך הוא שותף לה בכך שעודד אותי להקים את המגמות האמנותיות. אפשר בהחלט

ללמוד ולהתמקצע בתחומי האמנות השונים בלי לחוש שעושים ויתורים. אני מכוון לשם לא "כי אפשר" אלא "כי צריך": חייבים להבין שאמנות מעצבת את הדור, את רוח התקופה ואת השיח הציבורי.

עיסוק באמנות דורש איכויות אנושיות ונפשיות גבוהות מאד, וזה לא חוג במתני"ס, זה כלי מעצב לחיים. אתה חבר בוועד המנהל של האגודה לזכויות האזרח. מה הביא אותך לכך? האם אתה מנסה להטמיע בתלמידך ערכים שקשורים בזכויות האדם?

הגעתי לנושא של זכויות האדם לאחר מלחמת לבנון ואירועים נוספים שהשפיעו עלי. אני עוסק בשאלות של חופש דת וחופש מדעת, זכויות קולקטיב וזכויות נשים, ומידי פעם אני על תקן 'כלב השמירה'. אין משהו שמייחד את הישיבה בכך שאני חבר באגודה. אנחנו מאד מקפידים בישיבה על ערך של אחוה ושותפות. וזאת אחת ההצלחות שלנו. אין תחושה של מעמדות, ושל שווים יותר או פחות כמו שנתקלתי במקומות אחרים שהייתי. יש לנו תלמידים שהם בנים להורים מאד עשירים, ובנים להורים שכירים קשי יום, ושני הילדים הללו חברים טובים. קבלת השונה והשונות היא ערך יסודי. יש ילדים בעלי חזות חרדית וילדים בגיינס קרוע שלומדים חברותא.

מה קורה עם התלמידים שלך ביום שאחרי? למה אתה מכוון אותם?

רובם הולכים לישיבות הסדר ולמכינות קדם-צבאיות ומגיעים כל אחד למקומו הוא. מה שאני אומר להם זה: תישארו סקרנים. אל תהיו הסדרניקים רגילים, תמיד תנסו לבדוק עוד משהו, לחפש את נוכחותו של הקב"ה בעוד מקומות. הייתי רוצה לראות אותם בעתיד בכל מקום בו יהיו מאושרים בעבודת השם שלהם, לא בעבודה שטוחה ומדקלמת, בעבודת השם אותנטית, מלאה ועמוקה.

מדוע ראת צורך להקים ישיבה ייעודית לאמנויות? ישנן ישיבות עם מגמות אמנותיות.

ההקמה נבעה מתוך שלוש סיבות: הצורך של הילדים - היו ילדים שחיפשו חינוך ישיבתי יחד עם רצונם לקבל מענה ליכולות שלהם. ילד עם יכולות גבוהות לא תמיד מקבל מענה במסגרת תורנית, והאפשרויות שלו הן ללכת למסגרת שאיננה תורנית או ללכת למסגרת תיכונית דתית רגילה. מקומות שבהם יש מגמת מוסיקה של שעתיים שבוע איננה מעניקה התפתחות רצינית, ובמקרה הפחות טוב - אין בישיבה כלל מגמות אמנותיות. שנית, אני רוצה לבנות אדם שהוא אינטלגנט ורוחני גם יחד.

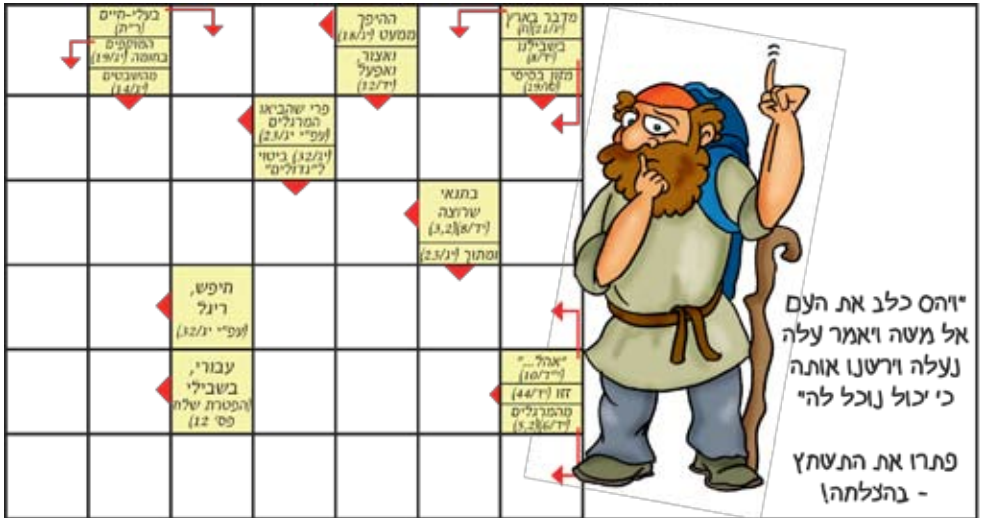
בהרבה מקומות מפתחים את השפה הרוחנית בלבד, והרצון שלי הוא לפתח אדם עם יכולות גבוהות במוסיקה כמו גם בגמרא, ולהיפך. הסיבה השלישית קשורה ברצון שתלמידים יבינו וייצרו תרבות ישראלית; ציור, קולנוע ומוסיקה, תרבות שצומחת מאדם שלמד גם גמרא.

מהו הפרופיל האופייני לתלמידך ולצוות החינוכי שלך? בצוות שלך אין ר"מים 'רגילים'.

התלמידים מגיעים ממקומות שונים בארץ, ומה שמאפיין את התלמידים זה הרבה כשרון וסקרנות, ורמת תיקשור גבוהה בינם לבין הצוות כמו גם תקשורת בין אישית ברמה גבוהה. צוות הר"מים מורכב מפעילים בקרב קהילות חילוניות, וישנם ר"מים שהם גם זמרים, יוצרים ושחקנים. הם חייבים להיות 'טיפוסים': ר"מ שעשה מסלול רגיל של הסדר ובא לכאן, אני אמליץ לו לחפש מקום אחר. בישיבה השתלב מי שלקח חלק בפעילות חברתית, ראה עולם, וראה עצמו שותף בשיח התרבותי. בצד האמנותי, המורים נבחרים לפי הכישורים והיכולות המקצועיות שלהם. במגמת הקולנוע, למשל, יש בוגרי 'מעלה' שהם יוצרים פעילים. זאת מגמה שקמה גם בגלל ביקוש אבל בעיקר מצד התחושה שחייבים לעשות את זה. קולנוע הוא אחד המשפיעים בהווי התרבותי היום בארץ, ואנחנו רוצים לקחת בו חלק.

אתה מדבר על רמה גבוהה ביותר של לימודי אמנות. כיצד אתה עושה זאת לאור בעייתיות שכרוכה בהיחשפות לתכנים שונים באמנות פלאסטית וקולנוע?

זה אולי מפליא, אבל יש מספיק קולנוע איכותי ונקי לאו

טביעתה של "סלבדור"

פְּמוֹקוֹב, מראשי תנועת הנוער "מכבי" בבולגריה. וכך הוא כותב לידידתו סמוך לעלייתו ל"סלבדור":

אנו נמצאים לפני הרפתקה נוראה, כל יום חושף לפנינו זוויות נוספות וחדשות, הצמיחות לנו. בכל רגע הולכת וגדלה הוודאות, שנגיע **לקרקעית הים** במקום לחוף ארץ-ישראל... אולי זה מפתיע, אך איני חש כלל פחד... בעומדי לפני קליפת האגוז, עליה אעלה בעוד כמה שעות, הייתי רוצה להיות איתך. או שנתראה בארץ, או בעולם הבא... או שנגיע לארץ-ישראל בתוך 12 יום, או שלעולם לא תדרוך כף רגלנו על אדמתה... אני בין היחידים, השותף לדיעה על האימה הצפויה לנו בים הפתוח...

שחם חדש ניתן לספינה, "סלבדור", שפירושו בשפת לאדינו הוא: המושיע. מקום היה בה ל-150 איש לכל היותר, אך **נדחסו** לתוכה יותר מ-300. אחת הנוסעות ספרה:

אנו סובלים וצמודים אחד לשני כמו בקופסת סרדינים, אבל יש לנו מטרה אדירה, אנו עולים **לארץ-ישראל...**

התוכנית הייתה להפליג לקושטא בעזרת ספינת גר, אבל זו נטשה את "סלבדור" באמצע הדרך. באין רוח נתקעו המעפילים בלב ים, עד שגרר תורכי הואיל למשוך אותה לקושטא. משם נגרה הספינה שוב לים הפתוח, אך בחצות הלילה פרצה **סערה עזה** ומים חדרו לחרטומה. בניסיונה לחזור לחוף נתקעה "סלבדור" בשרטון ונשברה מעוצמת הגלים הגועשים.

213 מעפילים טבעו בים האכזר. 122 הניצולים אומצו תחילה על-ידי הקהילה היהודית בקושטא, אך בסופו של דבר לא ויתרו על חלומם ועלו **לארץ-ישראל**.

(עפ"י שלמה שאלתיאל, "מארץ הולדת לארץ מולדתי", ועוד)

ספינת המעפילים "סלבדור" התנפצה בִּים הַשֵּׁשׁ וטבעה ב-12 בדצמבר 1940. כיצד ארע האסון הכבד הזה, שלא זכה לפרסום ראוי כמו סופן של ספינות "פטריה", "סטרומה" ו"אגוז"? על כך תקראו בזה:

התנועה הציונית **בבולגריה** הייתה חזקה, אלא שהמוסדות לא סייעו משום מה כראוי לארגון העלייה משם. כך נותרה רק אפשרות אחת, **יוזמה מקומית**, פרטית. ואמנם היה זה ד"ר ברוך קונפינו, שקם ולקח לידי את הטיפול בעלייה. הוא כבר הצליח להעביר לארץ כמה אלפי יהודים, לא רק מקומיים אלא גם פליטים מארצות קרובות, ששמעו כי המעבר למולדת פתוח רק בבולגריה. כך הפך קונפינו למנהיג הוועד הציבורי ועליו שָׁמו את מבטחם.

דווקא בשעה שהלך והתעצם מספר המבקשים לעלות, הלך וגבר האיום הבריטי על ממשלת בולגריה, שלא תאפשר יותר יציאת מעפילים דרכה. גזירות חדשות אסרו על בעלי הספינות, שכבר העלו יהודים לארץ, לשוב ולהשכיר את ספינותיהם להפלגות נוספות. בלית ברירה מצא קונפינו **ספינה ישנה**, באורך 20 מטר, ברוחב 6 מטר ובמשקל 100 טון בלבד. הייתה זו כמעט גרוטאה, שסיימה למעשה את תפקידה כמובילת פחם ולכן שמחו בעליה שנמצא לה קונה. ספנים מומחים קבעו כי הספינה **אינה ראויה** יותר לשייט בגלל יושנה וריקבון העץ ממנו היא עשויה. נוסף לכך היא נעה רק בעזרת מפרשים, ללא מנוע וכן היה חסר בה ציוד בסיסי כמו אמצעי הצלה ראויים, מכשירי ניווט ומשדר רדיו-טלפון. בגלל המצוקה הוחלט בכל זאת לשפץ את הספינה ככל האפשר ולצאת לדרך.

כמה מן הפעילים בהכנת הספינה להפלגה ידעו אל-נכון את מצבה הרעוע, אך נחושים היו לנסות ולהגיע עמה **לארץ-ישראל**, ויהי מה. כזה היה גם מישל

להפצה ולמודעות מסחריות:

גל אורן BSD

הבונים 11 רמת גן 52462,
טל' 03-6133555, פקס' 03-6133699,
dotan@go-bsd.co.il דוא"ל

מייסודה של **הסתדרות הפועל המזרחי בא"י**. יוצא לאור ע"י **מכון "צומת"**.

"שבת כשבטתי" באינטרנט: zomet.org.il או moreshet.co.il
למנוי באנגלית בדוא"ל: לחץ על כפתור ההרשמה שנמצא באתר צומת ופעל לפי ההוראות.
עריכה: **מכון "צומת"** ארון שכות, נוש עציון 90433, טל' 02-9931442, פקס' 02-9931889
www.zomet.org.il zomet@netvision.net.il

הוצאת העלון נתמכת ע"י משרד החינוך והתרבות

החלפת שמות

"ויקרא משה להושע... יהושע"

אחד הרחובות הראשיים בשכונת קרית-משה בירושלים הוא "שדרות המאירי". רחוב זה אינו נקרא על שם רבי מנחם המאירי, מגדולי הראשונים (אילו כן, היה מקומו בשכונת רחביה, על יד רח' הרד"ק, רמב"ן ואבן-עזרא), אלא על שמו של הרב משה אוסטרובסקי, שכשנה לפני פטירתו החליף את שם משפחתו כדי להיקרא על שם אביו מאיר.

לא היתה זו הפעם הראשונה שהחליף את שם משפחתו. בשנת תרע"ב נתמנה להיות רבה של מזכרת-בתיא, היא עקרון. תוכלו למצוא אגרות מהראי"ה קוק אליו, אבל אלו היו מיועדות אל "הרב משה בראדער" (משפט-כהן, כו-כז). מדובר בשנת תרע"ג (1913), עת פרצה מלחמת העולם הראשונה. נתינים רוסיים (והרב אוסטרובסקי עלה מקארלין-פינסק) גורשו מהארץ. ממנו נחסך הדבר כשאימץ לעצמו את שם משפחתה של אשתו, בתו של הרב נחמן גדליהו בראדער.

ועכשיו תארו לכם אדם ששימש כרבה של מושבה חשובה בארץ ישראל, לאחר שלמד בישיבת "תורת חיים" אצל הרב יצחק וינוגרד, ולאחר שנסמך לרבנות ע"י הרב חיים ברלין והראי"ה קוק, ואחרי שבע שנים עבר ללמד ב... בית ספר יסודי ("ניצח ישראל") בפתח-תקוה. אין זה אלא שמלאכת החינוך נחשבה בעיניו יותר מכל המלאכות. ואכן, שנה אחת מאוחר יותר (תר"פ) ייסד את בית המדרש למורים "מזרחי" בירושלים, זה שהתפתח בימינו להיות "מכללת ליפשיץ".

יוזמתו של הרב אוסטרובסקי היתה זו שהביאה את הרב קוק לירושלים. ואח"כ היה הוא ממניחי היסוד לרבנות הראשית לישראל. אולם מאוחר יותר התאכזב מדרך תפקודה של הרבנות ומהנהגתו של הראי"ה - הציבור אינו מתעניין, והרבנים אינם מעריכים. משום כך התנגד להצעת הרב קוק (בחורף תרצ"ב) לדחות את הבחירות לרבנות הראשית בשנה, בטענה שרק תקווה לבחירות חדשות תסיח את דעת הקהל מהעזובה השוררת בלשכת הרבנות הראשית.

הרב אוסטרובסקי היה איש מעשה, ובתור שכזה נבחר ע"י אנשי "המזרחי" לייצג אותם בוועד הלאומי. בתפקיד זה

צידד בקו המתון שאותו ייצג נשיא הסוכנות היהודית חיים וייצמן, והתנגד לקו הרבזיוניסטי. וכשהיו כאלה שדרשו לפרוש מהנהלת הוועד הלאומי, הקים את סיעת "המזרחי הוותיק" (מזכיר משה מימינו, לא כן?).

מהיצירות שלו נשמרו עד ימינו - שכונת קרית-משה בירושלים,

שאותה ייסד כ"שכונה עברית בקרבת ירושלים" (רק לאחר קום המדינה צורפה לירושלים). וכן 7 ספרים (ביניהם: "המידות שהתורה נדרשת בהן", "מבוא התלמוד") ולמעלה מ-200 מאמרים בענייני תורה וחינוך. אך דבר אחד לא היה לו: הוא היה חשוך בנים, וכך נפטר בכ"ה בסיון תשי"ז. את ביתו שבשדרות המאירי הוריש ל"סמינר מזרחי".

"ככם כגו יהיה" (טו, טו). מהיקש זה למדו חז"ל (כריתות ט, א), שכשם שעם ישראל גייר במתן תורה ע"י מילה, שבילה והרצאת דמים (קרבן), כך גר יכול להתקבל לעם ישראל רק ע"י שלושה דברים אלו. משחרב הבית לא נותר לגרים אלא להפריש בעל חיים או תמורתו, כדי שבבוא היום יוכלו להקריבו. ראה רבן יוחנן בן זכאי שעלוה לצמוח מכך תקלה (בהמת קדשים שתסתובב בינינו) וביטל את הצורך בקרבן. וכי לא היה ראוי בשל כך לבטל בכלל את האפשרות להתגייר בהעדר בית מקדש?

בספרו "המידות שהתורה נדרשת בהן" מצא הרב אוסטרובסקי שגם כשההיקש מפורש בתורה ("ככם כגו"), אך המסקנה מכך אינה כתובה בתורה, נמסר הדבר לידי חכמים להכריע מה תהיה תוצאת ההיקש. רבן יוחנן בן זכאי, על סמך הכתוב לעיל "וכי יגור אתכם גר... לדורותיכם" (טו, יד) החליט שיש דורות שבהם ניתן לוותר על הצורך שהגר יביא קרבן. אבל אין זו תקנה או גזירה של ריב"ז, אלא זו הסמכות שנתנה התורה לחכמים לקבוע מה יש ללמוד מההיקש, ומה לא.

13 שנה להירצחם של ירון ואפי אונגר הי"ד

**האזכרה בבית העלמין בכפר עציון ביום שני
כ"ג בסיון בשעה 18:00**

רפואה והלכה

נכתב ונערך ע"י מכון פוע"ה

רח' עזריאל 9, גבעת שאול, ירושלים 70101-07-8000-1

רופאים - אמינות ונאמנות

העובדתי אמין, אך יתכן, שרופא שאיסור שבת או יוה"כ קל בעיניו, לא יתלבט יותר מדי. למשל: היה רופא שאמר לאישה בהריון: "ביוה"כ את יכולה לאכול ולשתות על אחריותי!" - הרופא לקח אחריות דתית ולא רפואית, ואין זה תפקידו. במקרה אחר סבר הרופא שלא רצוי לאישה, אם לשניים, להיכנס לעוד הריון בשל בעיה רפואית כלשהי. אך מששאל מה היה אומר אם לא היו לה עדיין שני ילדים, השיב שהיה רואה זאת אחרת. מאידך, אין להטיל דופי ברופא מקצועי אשר מחווה דעתו ללא נגיעות, וללא קשר להשקפתו.

הרופאים בהחלט **אמינים!** הם אינם חשודים לשקר. אולם כאשר המקרה נושק לשאלה הלכתית, לא בהכרח שהם **נאמנים** אוטומטית בהמלצתם. כל מקרה לגופו. לכן כדאי להתייעץ עם רופאים נוספים [second opinion] ועם הרב הפוסק, שיתקשר ישירות עם הרופא כך שתתקבל הכוונה משותפת ונאמנה!

כתב: **הרב יוסף איתן**, מרבי מכון פוע"ה eitan@puah.org.i

המרגלים לא שיקרו עובדתית. הם דיווחו אמת, אלא שציירו זאת ע"פ השקפתם שלהם, ומתוך כך הגיעו למסקנות המנוגדות לאמונה ולהבטחת ה- לישראל. תופעה מעין זו יכולה להתרחש גם בשאלת נאמנות הרופאים. הרופא בודאי מאבחן עפ נתונים רפואיים, אך הערכת המצב וההמלצות מבוססות, לעיתים, על תפיסת עולמו שלו, שאינה עולה בהכרח בקנה אחד עם השקפה של אמונה ותורה. אכן, במקרים של "**פיקוח נפש לפנינו**" ברור שיש לקבל דברי הרופא, גם על צד הספק; ברם, במקרים אחרים - האם תמיד נקבל המלצה רפואית גם אם כרוכה בבעיה הלכתית כזאת או אחרת? היש צורך דווקא ברופא ירא שמים?

דוגמאות: טיפול הכרוך באיסור שבת, הערכת אפשרות הצום לאישה ההרה, הפסקת הריון, הערכת היכולת לעוד הריון וכיו"ב מצבים רבים. הדיווח

הרב עמיה גורדין
ר"מ בישיבת 'הר עציון'

יחזור, בע"ה, לפחות משהו אחד מוכר עדיין יחכה לו...". מסבירים הוריו.

היינו יוצאים ברגל, בלילות חמישי אחר חצות, לשחק כדורסל בראש-צורים. אי אפשר לשכוח את השיחות העמוקות שניהלנו, בחושך, מתחת לכוכבים, בדרךנו מהישיבה לקיבוץ וחזרה. דיברנו על צבא ומדינה, על עם וגולה, על ייעוד ובחירה - דיונים המקבלים משמעות כה עמוקה במבט לאחור. לא אחת דנו ברעיון ההיסטרי - הבחורים שאוהבים ללמוד, אך עם זאת נכונים לתרום.

את עומק הצער והכאב של משפחת באומל הבנתי רק ביום שמחתי. בתחילת סעודת הנישואין שלי ביקשו הוריו של זכריה את סליחתנו על כך שהם לא יוכלו להישאר. ניכר מאוד היה רצונם לשמוח איתנו, על אף הכאב.

כשהבטתי בעינייה של מרים באומל, הבנתי. מתחת לחופה הם ראו גם את זכריה עומד לצדי. סימן השאלה ועומק הדמעה בתוך עינייה של מרים אמרו הכול. עינייה כאילו שאלו - מי היא הבחורה שזכריה לא זכה לפגוש? מי הם הילדים שלא זכו להיוולד? מיהם הנכדים והננינים שלא ישבו על ברכי סבס?

הבטתי במסך המחשב וצמרמורת אחזתני. באותן דקות שבהן הקלדתי את השורות שמופיעות למעלה, פורסמה ידיעה טרירה ברשת האינטרנט. יונה באומל, אביו של זכריה, נפטר. אותו אדם מופלא שבמשך עשרות שנים התרוצץ ברחבי העולם בחיפוש אחרי בנו, הלך לעולמו, מבלי שזכה לדעת מה עלה בגורל בנו.

נוח בשלום על משכבך, יונה באומל. לא נשכח את בנך. נמשך להתפלל לשובו של זכריה יחד עם שאר נעדרי צה"ל ושבינו ובתוכם: צבי פלדמן, יהודה כץ, רון ארד, גלעד שליט, גיא חבר ויונתן פולארד.

ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם מתיר אסורים'

לתגובות, הערות והארות:
benkodesh@gmail.com

בין קודש לחול

הבטתי במסך המחשב וצמרמורת אחזתני

יונה, לא נשכח!

בית המדרש בישיבת 'הר עציון' ('הגוש') הומה דרך קבע בקולות לימוד של מאות בחורים. באותו ערב, הלימוד היה שונה. באמצע הסדר נכנס בפתאומיות ראש הישיבה, הרב יהודה עמיטל, וניגש לבימה. הרב עמיטל ממעט לבקר בישיבה בשעות הערב, וכניסה זו היתה חריגה בהחלט.

שקט מוחלט נפל על בית המדרש. בקול נרגש קרא הרב לבחורים משנה ד' וה' לגשת לחדרים ולארוז את חפציהם. 'יעוד כחצי שעה באים אוטובוסים לקחת אתכם צפונה. צאו לשלום וחזרו בשלום'. עשרות בחורים סגרו את הגמרות ופסעו במהירות לחדרים. הם ארוזו בחופזה את הציוד שלהם ומיהרו לאוטובוס.

בין אותם בחורים שסגרו את הגמרא באותו ערב, היה גם בחור שחרחר כבן 21. זכריה באומל שמו. זכריה לא חזר עדיין לישיבה, לא בסיום המלחמה, ולא במשך עשרות השנים שחלפו מאז. הוא יצא לקרב 'סולטן יעקב' לפני 27 שנים בדיוק, מאז, אין איש יודע מה עלה בגורלו.

בנימין פרידמן, חברו של זכריה (מתוך דף קשר של ישיבת הר-עציון 762): 'אני זוכר אותו כאילו זה היה אתמול - מול ארון הקודש, בכסא השלישי מימין, בשורה הראשונה, יושב ולומד. למדנו חברותא בבא-מציעא בבקיאות, והוא למד גם מורה נבוכים. הרבה פעמים מצאנו את עצמנו גולשים מהוויות אביו ורבא לדיונים מעמיקים על דעותיו של הרמב"ם בהשקפה היהודית.

שם בבית המדרש, עמוק בתוך הלילה, לימד אותי זכריה, על משמעותה של הבחירה החופשית. באותה בחירה חופשית, מצא עצמו זכריה בשדה הקרב, כשכוחותינו נסוגים והוא נשאר לבדו, בחושך, מעבר לקווי האויב.

חדרו של זכריה, בבית משפחת באומל, נותר כפי שהשאיר אותו לפני 18 שנה. הכדורסל עדיין מתחת למיטה, הספר המסומן מונח על השולחן. "כשזכריה

ר' שלמה שוק
ר"מ ישיבת 'שיח' ומקד"צ נוקדים

משחק במגרש הביתי. ההפסדים הנגרמים לנו במגרשי החוץ מתחילים במגרש הביתי שלנו. יש וגם בתוך הבית שלנו אנחנו נשארים בתוך הקרחת שלנו, מתקשים לפרוץ אל מעבר תחום המגרש הסגור שלנו. מתקשים לנהל שיחה אינטימית ישירה וכנה עם הקרובים לנו, נסגרים בתוך עצמנו, ונמצאנו קרחים מזה ומזה.

משחק במגרש הפנימי. כל ההפסדים מתחילים מהשאלה איך אנחנו בינינו לבין עצמנו. לכל אחד מאיתנו יש אזורים פנימה שאף פעם הוא לא ניגש אליהם. אנחנו נוטים להתבצר בבונקר המוכר לנו, להגן על התוצאה הקיימת, כך אנחנו מרגישים בטוחים שלא נפסיד. אנחנו מפחדים לצאת למתקפת מחץ שתעביר אותנו לחצי השני של המגרש. להפתעתנו, דווקא המשכילים הכבדים, אלו שמילאו את כרסם, מתקשים לנוע מצד אחד לצד שני של המגרש.

לא פעם מלווה אותי התחושה שהטיפוסים של יוסל בירשטיין ידעו את סוד המעברים והכדרור שאנחנו הולכים ומאבדים.

לסדנאות, ייעוץ, והנחייה אישית
Shok9@walla.co.il

חוץ של חסידות

משחק במגרש חוץ

את סיפורינו על אודות המגרשים נפתח בסיפורו הקצר של הסופר יוסל בירשטיין. נצא איתו החוצה לימשחקי חוץ אחד, ונלמד ממנו איך היה פעם כשאנשים רצו לפגוש אנשים, עוד לפני שהניכור והריחוק השתלטו על רחובות החיים שלנו:

יצאתי בבוקר לפגוש אנשים, פגשתי איש בתוך מלבן של שמש, בגבעון, רחוב צדדי מוצל וצר בנחלאות. הוא ישב לבדו על ספסל לשניים, וכשעצרתי מולו, הצל שלי עצר עליו. הוא חייד וביקש שאזוז. סיפרתי לו ששם, בעיירה הקטנה בפולין, כשהייתי נכנס לביתו של השכן, לא דפקתי בדלת, לחצתי על הידית והייתי בפנים. והשכן, כשהיה נכנס אלי, גם הוא נהג כך.

האיש קם מן הספסל, יצא ממלבן השמש, אמר שקוראים לו אורי, וסיפר לי את קורות חייו. הוא בן שבעים ושמונה, ועדיין סנדלר. הוא נולד במרוקו. הוא חיבק אותי ולשעה קלה היה מוכן להיות לי כאותו שכן בפולין, אדם שהוא דלת ובלחיצה קלה נפתח.

צלם וצלמת תפסו אותנו מתחבקים, מצח אל מצח, והקרחת שלי מפולין והקרחת של אורי ממרוקו היו בתצלום שלהם למגרש אחד.

הרב יוסי צבי רימון
רבה של אלון שבות דרום ור"מ ישיבת 'הר עציון'

גם שינוי בסדר הנתינה. כלומר: ישנה בסדר נתינת החומרים, וגם יערב בשינוי (שתי וערב או בנחת וכדומה).

לצורך תינוק - החזון איש (נח, ח) כתב שכאשר רוצים להכין אוכל לתינוק, ניתן להקל ולסמוך על שיטת רבי יוסי בר יהודה, ולהכין אפילו בלילה עבה, ולערב בשינוי.

כאשר לא מדובר במקרים הללו (לא מדובר במאכל שאי אפשר היה להכינו מערב שבת, ולא מדובר בתינוק וכדומה) אין להכין בלילה עבה בשבת, גם אם עושה בשינוי. כאשר ישנו צורך גדול, ניתן להקל לתת את המים על ידי **גוי**, ואחר כך יוכל היהודי להמשיך וללוש בשינוי (מ"ב שכד, ס"ק יא).

עיסה עבה שאינה מחלחלת - כל האיסור לדעת רבי הוא כאשר נותן מים לקמח, ועל ידי לחיול המים, מתחילה הלישה. במקרה זה, האשכנזים מחמירים לכתחילה. אולם, כאשר מדובר על תערובת (אפילו סמיכה) שהמסקה אינו מים, אלא דבר שאינו מחלחל (כגון ריבה או שמן על פיורי לחם או על קמח, או מיונו על חומר מסוים) אין איסור בעצם הנתינה, וגם אשכנזים יכולים להקל בכך, על ידי שיעשו את הלישה בשינוי (שתי וערב או בנחת וכדומה).

סיכום

לפי **השו"ע** ניתן להקל גם בבלילה עבה, אם עושים שינוי בסדר הנתינה (ויש הסבורים שיש לשנות גם בצורת הלישה).

אולם, לפי **הרמ"א** (וכן דעת גם חלק מן הספרדים) אין ללוש בלילה עבה, אפילו אם עושה בשינוי.

ישנם מקרים, שגם **האשכנזים** (והספרדים המחמירים) מקלים להכין בלילה עבה בשינוי: **א.** כשלא היה ניתן לעשות מערב שבת, כי היה מתקלקל טעמו או ששכחו להכין מערב שבת (וישנה את צורת הלישה, ולכתחילה גם את סדר הנתינה). **ב.** לצורך תינוק (די לשנות בצורת הלישה). **ג.** כאשר אין אפשרות לעשות בדרכים הללו, ניתן במקום צורך להקל על ידי **גוי** השם את החומרים, ויהודי הלש בשינוי.

הלכה סמקורה

מן המקורות עד להלכה למעשה

הכנת בלילה עבה בשינוי

בגיליון הקודם ראינו שמותר להכין **בלילה רכה** על ידי שינוי. לכתחילה גם בסדר הנתינה וגם בצורת העירוב, וכאשר קשה, ניתן להסתפק בשינוי בסדר הנתינה (ויש המקלים אף בשינוי בעירוב בלבד).

האם ישנה דרך להתיר לישה גם בבלילה עבה (שאינה נשפכת מכלי לכלי, אלא רק כגושים)?

כפי שראינו, נחלקו רבי ורבי יוסי בר יהודה האם מותר לתת מים לקמח. לדעת רבי יש בכך איסור תורה! לדעת רבי יוסי בר יהודה יש בכך רק איסור דרבנן. **השו"ע** פסק כנראה כדעת רבי יוסי בר יהודה (כפי שביארנו לעיל. אמנם, כאמור שם הבן-איש-חי מחמיר בכך). לשיטה זו, יש מקום להקל ב**שינוי** גם בבלילה עבה (יש כאן דין דרבנן, וגם אותו עושים בשינוי). וכן כתב **הבית-יוסף** (שכא) בשם **המגיד-משנה** שלפי רבי יוסי בר יהודה, שינוי בסדר הנתינה יועיל גם בבלילה עבה ואין צורך בשינוי נוסף.

הרמ"א פסק לכתחילה כדעת רבי, שיש איסור תורה בעצם נתינת המים לקמח. לפי זה לא אמור להועיל שינוי, שהרי בנתינת המים יש איסור תורה, וממילא לא נתיר לכתחילה גם כששם את הדברים בשינוי!

אולם, **הט"ז** (ס"ק יב) סבור שהרמ"א פסק כרבי רק מחומרא, אבל **במקום צורך** ניתן להקל כרבי, ויהיה ניתן לעשות אפילו **בלילה עבה בשינוי** (וכותב שראוי שיעשה את שני השינויים: גם שינוי בסדר הנתינה וגם שינוי בעירוב).

במ"ב (ס"ק סח) ו**בשעה"צ** (ס"ק פד. על פי **הט"ז** ס"ק יב, ו**האליה-רבה**) כותב שיש מקום להקל אפילו בבלילה עבה, אם מערב בשינוי (לא יערב בכך בכוח וכדו') כאשר **אין אפשרות לעשות מערב שבת** (או שנפגם טעמו כשמכניינים אותו מערב שבת), דהיינו שהוא סומך על הט"ז במקרה שאין אפשרות אחרת.

כך פסק גם **השש"כ** (חי,יא) להלכה, שניתן להכין בלילה עבה בשינוי בסדר הנתינה והעירוב, כאשר שכח להכין את המאכל לפני שבת.

המשנה-ברורה (שכא, ס"ק סח) כותב שטוב לעשות

מפסקי הראש"ל הרב מרדכי אליהו שליט"א

רשם: הרב שמואל זעפרני

הליכות עולם

הלכות שבח הארץ

בשתי תופעות הנוגעות לאהבת הארץ נעסוק הפעם. האחת נובעת מרוב אהבה - עולים המגיעים ארצה משתחים מלוא קומתם ונושקים לאדמת ארצנו. השנייה - המתלוננים על מזג האוויר בארצנו.

א. חטא המרגלים היה בדברם סרה בארץ ישראל. הגמרא (כתובות קיבב) מספרת על ר' אמי ור' אסי, שבהיותם בא"י היו נוהרים לעבור בימי החמה מהשמש לצל, ובימי הצינה מהצל לשמש, כדי שלא יהיה להם ח"ו פתחון פה להתרעם על ישיבת א"י. מכאן שאסור לאדם להתלונן ולומר: כמה חם בארץ!

ב. מהפסוק "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה"

למדנו שאסור להשתחוות בפישוט ידים ורגלים על אבנים ומרצפות אפילו לשם שמים. מדרבנן - כתב בב"י - אסור להשתחוות כך גם על אספלט או עפר.

ג. האיסור הוא על השתחויה אפיים ארצה, בפישוט ידיים ורגלים וכשפניו נוגעים בקרקע, אולם אין איסור על כריעה - היינו, כיפוף הברכיים וכפיפת הגו בשעה שאדם עומד על רגליו, וכפי שאנו עושים בברכות אבות והודאה שבתפילת שמונה-עשרה.

ד. השתחויה אפיים ארצה מותרת שלא על אבן כאשר נוטים קצת על הצד (רמ"א (שו"ע או"ח קלא, ח). וכן יעשו הבאים מחו"ל בירידתם מהמטוס, או יחצצו בינם לבין האדמה במחצלת או בעשבים.

נקודת מבט

ציון 'נכשלי לאובמה בהיסטוריה ובתנ"ך

"וניהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (יג, לג)

לפני ימים אחדים עצר העולם את נשימתו לקראת 'משא המזרח התיכון' של הנשיא האמריקני, ברק אובמה, שנישא מאוניברסיטת קהיר. פרשני העולם (קרי: התקשורת), עדין נפעמים ממפץ 'הנשיא השחור בבית לבן', מנתחים כל מילה ומייחסים לכל הפיסקאות הילה של מלאכת-מחשבת, מחושבות-על, חזון-משיחי, טקסט הבנוי לתלפיות, מסרים שקולים ואמיצים, וכיצא בסופרלטיבים ריטוריים מעין אלו. משניתנה איפוא הרשות לדקדק בדבריו, אף אנכי אשנס מתני לשתי הערות שוליים, כלפי מה שיש בו וכלפי מה שאין בו.

הקוראן IN התנ"ך OUT

אחד המסרים הבולטים ביותר בנאומו הוא

איזכור הקוראן ("הקדוש", כלשונו) וציטוט פסוקים ממנו, בחד החמאה רבתי לאיסלאם והצגתו כתרבות עליונה. אין לי שום בעיה עם הצבת הקוראן על השולחן הפוליטי. אני מוכן אפילו לקבל את הפיסקא הבאה בנאום: "הקוראן הקדוש מלמד שכל ההורג חף מפשע כאילו הרג עולם ומלואו, וכל המציל נפש אחת, כאילו הציל עולם ומלואו" (לפי תרגום הנאום לעברית שפורסם בעתונות הישראלית). אכן, משום מה הטקסט מוכר לי מאיזהו מקום (סנהדרין לו, א), וכמדומה שכבר ציינו חוקרים כי מחבר הקוראן הכיר את חז"ל ומדרישהם...

מהי איפוא 'הבעיה שלי'? התנ"ך לא מוזכר בנאום ולו פעם אחת (לעומת 4 ציטוטי קוראן)! כנוצרי מאמין (הוא, לא אני, חלילה) הייתי מצפה כי גם 'הברית הישנה' תהיה שגורה על פיו, או על מקלדת מחבריו נאומיו, אך לשוא!

ואל תחשדוני שאני מעיר רק על קוצר דעתו של הנשיא האמריקני. אני מתכוון למשמעות הנגזרת. והנה 'ההפתעה', שבעצם איננה מפתיעה כלל ועיקר, ואף היא פרי המחושבת הפוליטית, כל מה שהנשיא האמריקני יודע (או רוצה לדעת) על **המניע לייסוד מדינת היהודים בארץ ישראל היא ה...שואה!** כך קבע הוד נשיאות: **"השאיפה למולדת יהודית מבוססת על היסטוריה טראגית שאי אפשר להכחישה"**. זו בורות המעניקה ציון 'נכשלי' בתנ"ך, אך בעיקר בהיסטוריה (ובתלמוד כבר רמזנו). ולא בהיסטוריה יהודית, אלא גם אירופית ואמריקנית. חסר זה עולה בעיני כדי 'הכחשת ההיסטוריה'.

כאמור, הנשיא אינו מכיר, ואולי מכחיש, שום פסוק תנ"ך הקשור במולדת היהודית, בגלות ובשיבת ציון. לא יפלאו איפוא המשך דבריו הימלומדים, כאשר בפיסקא הבאה הוא משוה את השוואה לסבל הפליטים הפלסטינים: "מאידך גיסא, אי אפשר גם להכחיש שבני העם הפלסטיני - מוסלמים ונוצרים - סובלים בשאיפתם

הרב ישראל חזן
ראש מכון צומת

למולדת. יותר מ-60 שנה הם סובלים את כאב העקירה". האם 'נכשלי גם במתמטיקה? ושמה בסף רגישות אנושית?

השאיפות הלגיטימיות של הציונות

ואם התנ"ך לא מוכר לנשיא, על אחת כמה וכמה שלא היציבות. מילה זו איננה מוזכרת כלל בנאומו, בניגוד ל'שאיפות הלגיטימיות של העם הפלסטיני' המוזכרות יותר מפעם אחת. אני מציג אתגר בפני כל חטטן-גוגל: כדאי לבדוק מה יחסו של אובמה ל'ציונות' מאז ומעולם, מאז החל למשוך בעט סופרים ולחצוב נאומים. האם הוא בכלל מכיר בציונות, או שמא הוא נמנה על מכחישיה?

התנ"ך והציונות לא מוכרים לנשיא אובמה, וגם לא שיקום הפליטים

ועדין אינני נרגע, ולכן אינני מרפה, מסוגיית השוואה היהודית והפליטים הפלסטינים; חסר לי מאד בנאומו של הנשיא האמריקני לפחות משפט או שנים על (אי) שיקום הפליטים בעזה, בלבנון, בירדן ובסוריה. כל ילד יודע כי הם מוחזקים בתנאי קיום משפילים, מסורבי-שיקום בצו מדיניות שליטי ערב. ארצות הברית, מדינות אירופאיות וניסיונותי תרמו כספים כבדים לשיקום, אך הם לא זרמו לעד זה במתכוון, מסיבות פוליטיות ושחתיות.

פליטי השואה יחזרו לאירופה?

ונקודת מחץ נוספת: אני חושש מאד ממסר סמוי בדבריו, הדומה להפליא להצעת הנשיא האיראני: **"שיקומו פליטי השואה ב...אירופה! מה הם מחפשים במזרח התיכון המוסלמי?"** אינני יודע האמנם לכך התכוונו כותבי הנאום, אך באזניי עולה הד זה מגזירה שוה וזועתית זו: עקירת פליטי פלסטין (היו אומר החורתם למקומותיהם ב-48) מוצבת/מוצגת בדומה לשואת היהודים שהזרימה פליטים לפלשתינה...

אציע לממשלת ישראל לטפוח על פניו של הנשיא השאפתן ולקרוא בקול גדול וצלול: (א) **מדינת ישראל היא פרי התנועה הציונית**, אשר קדמה לשואה ב-50 שנה. (ב) נדבר על פינוי מאחזים רק לאחר שתקרא לשיקום הפליטים בארצות מושבם ותדאג לכך בפועל.

מפורסם המסר הפרשני-דרשני לפסוק מפרשתנו שצוטט בראש המדור: "וניהי בעינינו כחגבים" ולכן "יוכן היינו בעיניהם". הוי אומר, מחשיבים אותנו כפי שאנו רואים את עצמנו; מתייחסים אלינו באותה רמה שאנו מתייחסים לעצמנו. אימרה קולעת זו מנוצלת בהקשרים שונים ועוסקת בדימוי העצמי הגורר דימוי חיצוני. אשמח אם מי מן הקוראים יעמידנו על מקור פרשנות-דרשנות זו.

ובאזני ממשלת ישראל ייאמר: אל תהיו כחגבים בעיני המימשל האמריקני...

(נכתב במוצ"ש בהעלותך)

לרגל הופעת הכרך החדש (כרך כ"ט) של תחומין

סט תחומין (29 כרכים) רק ב-999 ₪ (במקום 1620 ₪)

תקליטור תחומין (א-כח) רק ב-199 ₪ (במקום 360 ₪)

להזמנות: 02-993-2111 www.zomet.org.il

מבצע חסר תקדים